

LISA 6

Ainevaldkond „Kunstiained”

1. Üldalused

1.1. Kunstipädevus

Põhikoolis on kunstivaldkonna õppeainete õpetamise eesmärgiks kujundada õpilastes eakohane kunstipädevus: suutlikkus mõista kunstide mitmekesisust, arutleda kunsti ja muusika teemadel; väärtustada lähiümbruse, Eesti ja maailma kultuuripärandit; näha eri ajastute ja nüüdisaja kultuuri suhet; kasutada kunsti ja muusika väljendusvahendeid isiklikuks ja kollektiivseks loominguliseks tegevuseks, väärtustada enda ja kaaslaste loomingut.

Kunstivaldkonna ainete õpetamise kaudu taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab enda loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
- 2) kasutab loovtöodes mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb eakohaste kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle, oskab kujundada oma arvamust ning väljendada kunsti abil emotsioone;
- 3) väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb nii individuaal- kui ka koostööprojektides ning peab tähtsaks lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
- 4) märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust, mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib erinevaid kultuurinähtusi;
- 5) väärtustab ja hoiab Eesti ning siin elavate rahvusvähemuste kultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, seostab kunsti ja kultuuri ning teaduse ja tehnoloogia arengut nii minevikus kui ka tänapäeval;
- 6) omab ülevaadet kunstivaldkonnaga seonduvatest elukutsest, ametitest ja edasiõppimise võimalustest.

1.2. Ainevaldkonna õppeained ja nende maht

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika, mis on kohustuslikud kõikides põhikooliastmetes. Kunsti ja muusikat õpitakse 1.–9. klassini.

Kunstivaldkonna õppeainetes taotletavate õpitulemuste ja õppesisu koostamisel on aluseks võetud arvestuslik nädalatundide jagunemine kooliastmeti ja aineti alljärgnevalt.

I kooliaste kunst – 4,5 nädalatundi muusika – 6 nädalatundi

II kooliaste kunst – 3 nädalatundi muusika – 4 nädalatundi

III kooliaste kunst – 3 nädalatundi muusika – 3 nädalatundi

Õppeainete nädalatundide jagunemine kooliastmeti määratakse kindlaks kooli õppekavas arvestusega, et taotletavad õpitulemused ja õppe-kasvatuseesmärgid on saavutatavad.

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Kunstide valdkonna aineid põhikoolis ühendab tähelepanu loovuse ja eneseväljendusoskuse arendamisele ning tervikliku maailmapildi kujundamisele. Kunstide kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas.

Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Arendatakse mõtlemise paindlikkust ning avatust kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetab toimetulekut kiiresti muutuv ja mitmekultuurilises maailmas.

Praktiline kunstidega tegelemine arendab õpilase tundemaailma, intuiitvset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunstitegevused tasakaalustavad valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist teistes õppeainetes, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitvse poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab läheneda loovalt probleemidele ning väärtustada erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele.

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

- 1) teadmised kunstidest (analüüs);

- 2) erinevate kunstide seostamine (süntees);
- 3) ainealane (verbaalne) keel;
- 4) loominguline eneseväljendus (loomine, esitamine);
- 5) kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
- 6) oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus); 7) kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

Õppesisu käsitlemisel teeb aineõpetaja valiku, arvestades, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkondlikud ning ainepädevused on saavutatavad.

1.4. Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Kunstivaldkond võimaldab kujundada kõiki üldpädevusi igapäevases õppetöös nii teooria kui ka praktiliste tegevuste kaudu. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushoiakute ja -hinnangute – kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes loob oma väärtushinnangute ja enesekehtestamisoskusega sobiliku õpikeskkonna ning mõjutab õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist. Üldpädevuste kujundamisel on oluline kooli ning kodu koostöö.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kunstivaldkonna õppeainetes rõhutatakse kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi õppija identiteedi osana. Tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitletavate teemade, analüüsitud kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ning esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunsti ja muusikat eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist kõikidesse infokanalitesse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, loovtööd, arutlused ja esitlused, ühismuuseumitserimine, ühistes kunstiprojektides ning valdkondlikes ja valdkondadeülestes õppeprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ning aitavad väärtustada üksteise toetamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjuvad õpilased oma seisukohti kaitsma ning teiste arvamustest lugu pidama. Kunstiained teadvustavad inimese kui keskkonna kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Enesemääratluspädevus. Pidev tagasiside andmine ja eneseanalüüsi oskuse arendamine aitavad tundma õppida oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset minapilti. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainek ja sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti.

Õpipädevus. Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide kaudu, mis võimaldavad õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes olukordades.

Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus. Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest jms rääkimine, kasutades kirjelduses nii korrektset emakeelt kui ka ainespetsiifilist terminoloogiat. Tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskust ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunsti- ja muusikateemaliste referatiivsete ning loovtööde koostamine eeldab oskust mõista teabetekste ning suunab kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (tekst, joonis, skeem, tabel, graafik jms).

Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise.

Ettevõtlikkuspädevus. Vajalike oskuste kujunemist toetavad kunstiainetes individuaal- ja rühmatöö, uurimuslikud ning probleemipõhised ülesanded ja õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaeluga. Kunstiainetes väärtustatakse uuenduslikke ning loovaid lahendusi. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada erinevaid ideede väljendamise ja esitlemise võimalusi, valides leidlikult sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima ja analüüsima, vastutama tööde lõpetamise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus. Kunstiainetes rakendatavate ülesannete lahendamiseks tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse kasutama kunstimõisteid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrdlema ja liigitama erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutama sümboleid.

Kunsterminoloogias kasutatakse matemaatika ja tehnoloogia sõnavara ja mõisteid. Loomeülesandeid täites õpitakse kasutama tehnoloogiavahendeid ning innovaatilisi lahendusi, mõistma teaduse ja tehnoloogia rolli muusika ning kunsti arengus.

Digipädevus – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnas nii õppimisel, leida ja säilitada digivahendite abil kunsti- ja muusikaalast infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide, muusika loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades

1.5. Kunstiainete lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega

Nüüdisaegne kultuur on interdistsiplinaarne. Kunstiained on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisiga. Kunsti aineseks on inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm erinevates avaldumisvormides. Teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstivaldkonna õppeainete loomulik osa ning valdkondadeüleseks lõiminguks on palju võimalusi.

Eri kultuuridega tutvutakse paljudes teiste valdkondade õppeainetes (keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus) ning kujundatakse seeläbi väärtushoiakuid ja teadvustatakse maailma kultuurilist mitmekesisust. Kunstiainetes keskendutakse võrreldes teiste õppeainetega kontsentreeritumalt kultuuridevahelise dialoogi mõtestamisele ja loovuse kasutamisele nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana.

Mitmes ainevaldkonnas – keeltes ja kirjanduses, matemaatikas, tehnoloogias, kehalises kasvatuses – kasutatakse kunstiainetega kattuvaid mõisteid (nt kompositsioon, struktuur, mõõdud, nurgad, geomeetrilised kujundid, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jms).

Kunstivaldkonna õppeainetes toetutakse teistes õppeainetes omandatud teadmistele, samas süvendatakse ja visualiseeritakse neid teadmisi. Praktiliste tegevuste kaudu kujundatakse arusaama, et teadmised ja pädevused on omavahel seotud ja igapäevaelus rakendatavad. Ainevaldkondade piire ületavad õppeprojektid võimaldavad lõimida kunstiaineid teiste ainevaldkondadega ja kujundada pädevusi.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Arendatakse suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust ja vaadeldakse eri ajastute ning kultuuride lugusid muusikas ja kujutavas kunstis, teatri- ja filmikunstis.

Matemaatika. Arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid), samuti matemaatiliste sümbolite, kujundite ning mõistete tundmist.

Loodusained. Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi.

Sotsiaalsed. Vaadeldakse suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning eri kultuuride kommete ja pärimustega, kunsti ning kultuuri rolli ja muutumist ajaloo eri etappidel.

Tehnoloogia. Arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist, oskust innovaatilisi ideid kavandada ja praktikas ellu viia (loomisprotsess, tehnoloogiad ja tehnikad).

Kehaline kasvatus. Arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.

1.6. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Kunstiaineid on võimalik seostada kõigi läbivate teemadega. Õppekava läbivaid teemasid peetakse silmas valdkonna õppeainete eesmärgiseade puhul, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel lähtutakse kooliastmest ning õppeaine spetsiifikast.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Kujundatakse iseseisva õppimise ja tegutsemise oskust, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ning hoiakute omandamisel. Erinevate õppevormide kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, mis on olulised tulevases tööelus. Kunst ja muusika võimaldavad õpilastel teadvustada oma võimeid ja huvisid, omandada nii ainealaseid kui ka üldisemaid mõtlemis- ning tegutsemisstrateegiaid. Tutvutakse kunstide mitmekülgsede väljunditega igapäevaelus, kunstidega seotud ametite ja elukutsetega, võimaldatakse vahetult kokku puutuda töömaailmaga, nt külastades loomeettevõtteid. Õpilastele tutvustatakse ainevaldkonnaga seotud erialasid ja edasiõppimise võimalusi.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Teabekeskkond. Need teemad hõlmavad mitmekülgsed oskusi, nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ning heliline kujundamine.

Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse probleemidega. Teadvustatakse ümbritsevat loodus- või tehiskeskkonda loomingu allikana ja õpitakse keskkonda säästma. Väärtustatakse pärandkultuuri ning rahvuskultuuri jätkusuutlikku arengut. Osatakse näha võimalusi taaskasutuseks, analüüsitakse tehiskeskkonna objekte ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilise vaatepunktist.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kunstiainetes julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning ideesid katsetama ja ellu viima.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Kunstiainetes kasutatakse praktiliste loovtegevuste kaudu erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ning töökeskkonnas toime tuleva inimese kujunemist.

Tervis ja ohutus. Kunstiainetes teadvustatakse kunstidega tegelemise emotsionaalselt tasakaalustavat mõju. Kujutavas kunstis kasutatakse materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe.

Väärtused ja kõlblus. Kultuuriline identiteet. Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku, Eesti ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, pärandkultuuri arenemist tänapäevases globaliseeruvast maailmas. Kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka nüüdisaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loominguulist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusika- ja kunstiüritustel.

1.7. Õppetegevuse kavandamine ning korraldamine

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingu teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab õpilastele piisavalt aega puhata ja huvialadega tegelda;
- 3) võimaldatakse õpilasel õppida individuaalselt ning koos teistega, kasutades erinevaid õppemeetodeid ning arvestades õpilaste erinevaid õpistiile, et toetada nende kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;

- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad õpilaste huvisid ning suurendavad õpimotivatsiooni, arvestades sealjuures õpilaste individuaalsust ja konkreetse klassi võimekust;
- 5) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja vahendeid;
- 6) kasutatakse mitmekesist õpikeskkonda: loodus- ja linnakeskkond, arvuti/multimeediaklass, virtuaalkeskond jne, käiakse õppekäikudel kontsertidel, teatrites, muuseumides, stuudiotel, muusikakoolides, looduses, näitustel, raamatukogudes jne;
- 7) kasutatakse mitmekesist ja tänapäevast õppemethodikat;
- 8) seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist;
- 9) leitakse tunnivälise loomingulise tegevuse võimalusi (koorilaul, solistid, ansamblid, orkestrid, näituste kavandamine, töötoad jms).

1.8. Hindamise alused

Kunstivaldkonna ainete õpetamisel ja pädevuste hindamisel lähtutakse iga õpilase võimetekohasest arengust ja õpitulemuste saavutatusest. Hindamise aluseks on põhikooli riikliku õppekava üldosas sätestatu, põhikooli riiklikus õppekavas esitatud õpitulemused. Hindamise kriteeriumid ja viiepallisüsteemist erinev hindamise korraldus määratakse ja täpsustatakse kooli õppekavas.

Kunstivaldkonna õppeainetes on hindamise eesmärk toetada õpilaste arengut, innustada õpilasi isikupäraste ideede ja loovate lahenduste leidmisel ning suunata neid sihikindlalt õppima; suunata õpilaste enesehinnangu kujunemist, tekitada neis muusika-, kunsti- ja kultuurihuvi ning luua alus elukestvatele muusika- ja kunstiharrastusele; suunata ja toetada õpilasi haridustee valikul kunstide valdkonnas. Hindamine annab tagasisidet õpilaste individuaalse arengu kohta ning on lähtekohaks järgneva õppe kavandamisel.

Hindamisel lähtutakse ainevaldkonnas taotletavatest pädevustest, mille keskmes on:

- 1) õpilaste muusikaliste ja kunstialaste võimete areng;
- 2) teadmiste ja oskuste rakendamine musitseerimisel ja kunstiloomingus; 3) isikupärane lähenemine loovülesannete lahendamisel.

Hindamisel väärtustakse õpilaste teoreetilisi teadmisi, püüdlikkust ja osalemist õppeprotsessis ning pingutust tulemuste elluviimisel. Hindamisel on oluline tunnustada lahenduste erinevusi ja väärtustada õpilaste isikupära.

Õpitulemuste hindamise vormid peavad olema mitmekesised, õpilaste arengut motiveerivad ja vastavuses nende õpitulemustega. Õpitulemusi hinnatakse numbriliste hinnetega ning sõnaliste hinnangute abil. Numbrilisele hindamisele lisandub suuline tagasiside. Nii sõnaliste hinnangute kui ka numbrilise hindamise puhul peavad õpilased teadma, mida ja millal hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Õpetajapoolsed suulised sõnalised hinnangud ning numbrilised hinded peavad motiveerima õpilaste arengut kunstivaldkonnas.

Hindamisel kasutatakse kujundavat ja kokkuvõtvat hindamist, lähtudes püstitatud õppeülesandest ning kehtiva õppekava sisust ja eesmärkidest.

Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead.

Kunsti õpetamisel juhindutakse õpilaste hindamisel kooliastmeti alljärgnevalt. I

kooliastmes hinnatakse:

- 1) oskust kasutada kunstimõisteid ning teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
- 2) oskust kasutada loovtöodes erinevaid töövõtteid ja tehnikaid, käsitsedes materjale otstarbekalt ja töövahendeid ohutult;
- 3) loovat, isikupärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- või rühmatöös;
- 4) oskust väärtustada ja analüüsida enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle.

II kooliastmes hinnatakse:

- 1) teadmisi ja oskust arutleda visuaalse kunstiinfoga seonduvate nähtuste üle, kasutades kunstimõisteid, teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
- 2) osalemist loovas tööprotsessis, kasutades eneseväljenduseks erinevaid kunstitehnikaid ja -materjale;
- 3) oskust kavandada ning kujutada nii vaatluse kui ka ideede põhjal;
- 4) loovat, sihipärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- ja rühmatöös;
- 5) oskust väärtustada ja analüüsida disainiobjekte, enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle ümbritsevas.

III kooliastmes hinnatakse:

- 1) teadmisi Eesti ja maailma kunstikultuurist;
- 2) oskust kasutada kunstimõisteid ja teadmisi ümbritseva visuaalkultuuri, maailma kultuuripärandi ning nüüdiskunsti teemadel arutledes;
- 3) teadliku kunstialase ja kriitilise mõtlemise arengut, mis väljendub mitmekesiste loovülesannete lahendamises iseseisvalt või rühmatööna, enda ja kaaslaste kunstitööde analüüsimises;
- 4) teadmisi, oskusi ja ideid kasutada erinevaid kunstitehnikad, seostada ning esitada oma kunstiloomingut ka tehnoloogiavahendite abiga;
- 5) oskust lahendada disainiülesandeid eesmärgipäraselt, rakendada kahe- ja kolmemõõtmelist kavandamist ja maketeerimist.

Muusika õpetamisel hinnatakse õpilaste teadmiste ja oskuste rakendamist, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi ning õppe- ja kasvatusesmärke muusikaliste osaoskuste lõikes alljärgnevalt:

- 1) laulmine – aktiivne osavõtt ühislaulmisest, õpitulemustes nimetatud ühislauluvara omandamine;
- 2) pillimäng – musitseerimine kaasmängudes rühmas ja/või üksis;
- 3) omalooming – lihtsa kaasmängu, ostinato või liikumise loomine, ideede väljapakumine ning teostamine, loomingulisus;
- 4) muusika kuulamine ja muusikalugu, õppekäigud – muusika üle arutlemine, muusikateoste analüüsimine ning oma seisukohtade põhjendamine, osalemine kirjalikes ja suulistes aruteludes;
- 5) tunnist osavõtu aktiivsus – aktiivne osalemine tunni eri osades;
- 6) tunniväline muusikaline tegevus – osalemine koolikooris, orkestris, ansambelis, esinemine kooliüritustel, kooli esindamine konkurssidel/võistlustel, sh muusikaolümpiaadil (neid punkte arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel).

1.9. Füüsiline õpikeskkond

Kool korraldab kunstivaldkonna ainete õppe klassis, kus on selleks vajalikud tingimused ja vahendid. Kunst:

- 1) individuaalseks ja rühmatööks vajalik pind;
- 2) 500luxsise päevavalgusspektriga valgustus tööpinnal ning vesi/kanalisatsioon;

- 3) reguleeritava kõrgusega molbertid või lauad koos joonistusalusustega ning tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused ning projektsioonitehnika; 4) vajalikud töövahendid ja materjalid;
- 5) kunstiraamatud, ajakirjad ja teatmeteosed;
- 6) DATA-projektori, foto- ja videokaamerate, skanneri ja printeri kasutamise võimalus ning internetiühendus.

Muusika:

- 1) muusikalisteks tegevusteks, sh rühmatöök ja liikumiseks vajalik pind;
- 2) fono- ja videoteegi (CD, DVD, VHS), DATA-projektori kasutamise võimalus;
- 3) vajalikud vahendid: naturaalklaver ja klaveritool, süntesaator, hifi- muusikakeskus, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti ning noodistusprogramm ja MIDIsalvestusprogramm;
- 4) Orffi instrumentarium (rütmi- ja plaatpillid), plokkflöödid või kuuekeelsed väikekanded, akustilised kitarrid.

2. Ainekavad

2. 1. MUUSIKA

Põhikooli muusikaõpetuse ainekava

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
- tunneb huvi muusika kui kunstiliigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
- mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
- kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
- väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäeva elu rikastajana;

- teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb selle edasikandmises ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
- teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonnasse.

Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilase individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse kaudu.

Muusikaõpetuses avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket.

Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamisega kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.

Muusika õppeaine koostisosad on:

- laulmine;
- pillimäng;
- muusikaline liikumine;
- omalooming;
- muusika kuulamine ja muusikalugu;
- muusikaline kirjaoskus;
- õppekäigud.

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest. Samuti toetakse Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ka teistele tänapäeva kogemusele.

Muusika on aine, mille õpetuse osad on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses, seetõttu on neid keeruline eraldada. Õppeaine koostisosad kattuvad muusikaliste tegevustega.

Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut.

Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust.

Muusikaloos tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete.

Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse õppekavas sisalduva noodikirja lugemise oskust musitseerides.

Õpilaste silmaringi ja muusikalise maitse kujundamiseks on vajalikud õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse.

Õpilaste üldkultuurilised teadmised põhinevad teadlikkusel kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas.

See hõlmab teadmisi peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist).

Oluline on kontserdielu korraldamine oma koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning ürituste korraldamise kogemus.

Muusika kaudu kujundatakse harmoonilist isiksust, puudutades nii keha, tundeid kui ka intellekti.

Muusikaõpetusel on tasakaalustav ja toetav roll õpilaseemotsionaalses arengus ning teiste õppeainete omandamises.

Musitseerides arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ja koos musitseerimiseks ning loominguliseks eneseväljenduseks.

Rühmas ja üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust ja emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilase enesehinnangut ja õpimotivatsiooni.

Ühislaulmise ja koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse isamaa-armastust.

Õppetegevus I kooliastme õppetegevused on:

- ühehäälnelaulmine ja osalemine koolikooris;
- meloodia laulmine käemärkide, astmetrepi ja noodipildi ning relatiivsete helikõrguste (astmete) järgi;
- mänguoskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaa pillidel, plokkflöödil või 6-keelsel väikekandelil;
- kuulatud muusikapalade iseloomustamine muusika oskussõnavara kasutades;

- muusikapala meeleolu väljendamine liikumise kaudu;
- esinemisjulguse ja -oskuse arendamine;
- muusika väljendusvahendite katsetamine erinevaid karaktereid kujutades;
- õppekäigud, kontserdil, teatris ja muuseumis käimine jne.

I kooliastmes on kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Laudakse nii ühehäälselt a cappella kui ka saatena. Selles vanuseastmes rajatakse alus muusikatraditsioonide säilitamisele ja edasikandmisele, mille üks väljund on kõigi õpilaste osalemine koolikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus.

Pillimängus omandatakse erinevate rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna.

Olulisel kohal on muusikaline liikumine: laulumängud ning muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu.

Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu.

Õpilaste esinemisoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm).

Et saavutada õpilaste mitmekülgset kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli.

Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

II kooliastme õppetegevused on:

- ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel;
- kahe- või kolmehäälnelise laulmine koolikooris;
- relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine laulude õppimisel;
- pillimänguoskuste arendamine ja rakendamine erinevates pillikoosseisudes; kuulatud muusikapalade iseloomustamine, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
- eri rahvaste tantsude karakteri väljendamine liikumises;
- muusika väljendusvahendite kasutamine erinevates muusikalistes tegevustes;

- esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid jne).

II kooliastme õpilased omandavad teadmishimu ning aktiivsust rakendatakse kõigis muusikalistes tegevustes. Selles eas tähtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised tegevused on selleski kooliastmes laulmine ja pillimäng. Klassitunnis lauldakse a cappella ja saatega ühe- ja kahehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi erinevates pillikoosseisudes ning omandatakse 6-keelse väikekandle või plokkflöödi lihtsamad mänguvõtted. Liikumistegevuse põhirõhk on eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu. Muusikat kuulates arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtsustub muusika oskussõnade kasutamine muusikapalasis analüüsides ning oma arvamuse põhjendamine vestlustes.

Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu.

Õpilaste eneseväljendusoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm).

Et saada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel.

III kooliastmes toimub iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning õpilaste muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalises tegevustes, kasutades erinevaid õppevorme ja meetodeid. Lauldakse nii ühehäälsi kui ka mitmehäälsi laule. Süvendatakse pillimänguoskuseid ning avardakse muusitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes. Kasutatakse loomingulisust nii individuaalses töös kui ka rühmatöös. Muusikat kuulates on oluline oma arvamuse kujundamine, kasutades õpitud muusika oskussõnavara. Muusika kuulamiskogemuse omandamiseks käiakse kontsertidel ja erinevatel muusikaetendustel.

Hindamine

Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekohaks järgneva õppe kujundamisele, stimuleerib ning motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele. Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes.

Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut, muusika kuulamist ja muusikalugu, muusikalist kirjaoskust ning ka õpilase aktiivsust, tunnist osavõttu, hinnangut enese ja kaasõpilaste osalemisele ning saavutustele õppes.

Õpilase aktiivset osalemist kooliringides, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel, et tunnustada õpilase panust ja ettevõtlikkust.

I kooliastmes hinnatakse peamiselt muusikalisi tegevusi: laulmist, pillimängu ja loovtegevusi.

II ja III kooliastmes on suurem kaal muusikaliste teadmiste ning oskuste kasutamisel muusikalistes tegevustes. Hindamine liigitub kujundavaks ja kokkuvõtvaks hindamiseks.

Kujundav hindamine. Jälgib õpilase arengut, keskendub protsessile, aitab eesmärgi seada. Kujundava hindamisena mõistetakse õppeperioodi kestel toimuvat hindamist, analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse õpilastele tagasisidet õppimise tulemuslikkuse kohta, motiveeritakse ja suunatakse õpilasi edasisele õppimisele (aidates neil teadvustada oma vajadusi, seniseid saavutusi ning vajakajäämisi) ja kavandatakse järgnevad eesmärgid. Kujundava hindamise ülesandeks on õpilase arengu ergutamine, toetamine ja tema õpitulemuste parandamine.

Kokkuvõttev hindamine. Teeb kokkuvõtte õpilase arengust, keskendub lõpptulemusele, on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Kokkuvõttev hindamine on hinnete koondamine veerandihinneteks või poolaastahinneteks ning nende hinnete koondamine aastahinneteks. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse koostisosi: laulmine; pillimäng; muusikaline liikumine; omalooming; muusika kuulamine ja muusikalugu; muusikaline kirjaoskus; õppekäigud.

Digipädevused

Tänapäevases õpikeskkonnas on ka muusikatundides suur roll digivahendite kasutamisel. Õpilased saavad digivahendeid kasutada nii klassiruumis (kui selleks on võimalused loodud) kui ka kodus (nutivahendid, arvuti, Internet).

I kooliastmes oskab õpilane kasutada otsingumootorit ja leida vajalikke võtmesõnu ja teabeallikaid, sirvib neid ning valib leitu hulgast sobivaid digitaalseid materjale, rakendades juhendaja abi.

II kooliastme lõpuks oskab õpilane lisaks teabe leidmisele kasutada digivahendeid ka suhtlemiseks (telefon, tahvel, arvuti) ning kasutada meili. Õpilane koostab, kasutab, täiendab ja muudab elektroonilist materjali (tekstid, tabelid, pildid, audio), kasutab vanusele vastavalt erinevaid programme ja rakendusi (Word, Excel, YouTube, Google Drive). Õpilane on teadlik autoriõigustest materjalide kasutamisel. Õpilane on kursis digivahendite turvalisusega seonduvaga: privaatsuse küsimus, küberkiusamine, terviseriskid seoses tehnoloogiliste vahendite kasutamisega.

III kooliastme lõpuks on õpilasel oskus kõigele eelnevale lisaks lahendada lihtsamaid tehnilisi probleeme (rikkeid), kasutada eakohaseid programme ja rakendusi (Musescore, Spotify, Dropbox).

Füüsiline õpikeskkond

Muusikatunnid toimuvad spetsiaalselt sisustatud klassiruumis – muusikaklassis, kus on internetiühendusega arvuti + helikaart, projektor. Muusikaklassi sobib inventar, mis võimaldab luua erinevaid töörühmi ja liikumiseks vajalikke pindu. Tunde võib pidada ka mõnes muus liikumist võimaldavas ruumis. Instrumentaarium: naturaalklaver, klaveritool, süntesaator, 6-keelsed väikekanded, plokkflöödid, klassikaline kitarr, erinevad rütmipillid (tamburiin, marakaad, kõlapulgad, trianglid, kastanjetid, kuljused); kõlaplaatide komplekt. Muud vahendid: CD mängija ja CD-de fonoteek; noodijoonestikuga tahvel.

Õpitulemused ja õppesisu I kooliastmes

1. Laulmine

Õpitulemused I kooliastme lõpus	Õppesisu käsitlemine klassiti
Laulab selge diktsiooniga, loomulik kehahoid ja vaba hingamine. Laulab nii üksi kui ka rühmas	1. klass Õige kehahoiaku, hingamise ja diktsiooni kujundamine. Hingamise harjutused. Õpilaste laulmise võimete arendamine rühmas.
	2. klass Õpilaste vokaalsete võimete arendamine rühmas laulmisel. Õige hingamine, keha hoiak ja diktsioon.
	3. klass Õpilaste vokaalsete võimete arendamine rühmas ja üksinda. Õige hingamine, diktsioon ja keha hoiak
Mõistab ja väljandab lauldes muusika sisu ja meeleolu.	1. klass Tutvumine muusikale iseloomuliku väljendusviisidega. Dünaamika. Mõisted vaikselt, valjult.
	2. klass Dünaamika. Mõisted forte, piano. Helikõrgused.
	3. klass Tempo tajumine. Erinevat liiki muusika kuulamine ja iseloomustamine.
Laulab meloodiat käemärkide, asmetreppi ja noodipildi järgi. Kasutab relatiivseid helikõrgusi.	1. klass Astmed SO, MI, RA, LE, JO tundmaõppimine käemärkide, astmenoodi ja kuulmise järgi.
	2. klass Astmete RA, SO, JO, NA, DI tundmaõppimine käemärkide, astmenoodi ja kuulmise järgi.
	3. klass Erinevate astmemudelite tajumine kuulmise, käemärkide järgi.
Laulab eakohased laste ja mängu laule, kanooneid. Eesti ja teiste rahvaste laule.	1. klass 1. klassile eakohased laste- ja mängulaulud, kanoonid, eesti ja teiste rahvaste laulud.
	2. klass 2. klassile eakohased laste- ja mängulaulud, kanoonid, eesti ja teiste rahvaste laulud.

	3.klass 3.klassile eakohaseid laste- ja mängulaulud, kanoonid, eesti ja teiste rahvaste laulud.
Laulab peast kooliasme ühislaule: „ Eesti hümn“(F.Pacius), „Mu koduke“(A, Kiiss), „ Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus), „ Lapsed tuppa“, „Teele, tee, kurekesed“, „Juba linnukesed“,	1.klass „ Eesti hümn“(F.Pacius), „Mu koduke“(A, Kiiss), „ Lapsed tuppa“
	2.klass „ Eesti hümn“(F.Pacius), „ Teele, tee , kurekesed“ „ Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus)
	3.klass „ Eesti hümn“(F.Pacius), „Juba linnukesed“

2. Pillimäng

Õpitulemused I kooliastme lõpus	Õppesisu käsitlemine klassiti
Kasutab Keha-, rütmi- ja plaadipille kaasmängudes või ostinato'des. On omandanud väike kanneli esmased mänguvõtted ning kasutab neid muusikseerides	1. klass Orffi pillid- kaasmängud, ostinaatod, melodilide-rütmilised improvisatsioonid. Rütmimängud.
	2. klass Orfi pedagoogika. Seoses pillimänguga viiuli võtme, noodite tähtnimetused ja asukoha tundmaõpimine noodijoonestikul. Tähtnimede kasutamine plaatpillide omandamisel
	3. klass Orfi pedagoogika. Plaatpillide kasutamine muusikseerimisel. Väike kanneli kasutamine laulu saatmisel.
Väljandab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.	1.klass Pillimängus muusika sisu ja meeleolu erinevad väljandamise võimalused, käte ja jalgadega rütmi kaasa löömine.
	2. klass Pillimängus muusika sisu ja meeleolu erinevad väljandamise kasutades dünaamika forte-piano.
	3.klass Pillimängus muusika sisu ja meeleolu väljandamine, kasutades dünaamika ja erinevaid rütmisaateid.

3. Muusikaline liikumine

Õpitulemused I kooliasme lõpul	Õppesisu käsitlemine klassiti
Tunnetab ja väljandab muusika sisu, meeleolu liikumise kaudu	1.klass Erineva tempo muusika eristamine ja selle järgi tempos liikumine.
	2. klass Liikumine erinevates rütmides(valss, polka, marss)
	3. klass Liikumine kahelöögilises ja kolmelöögilises taktimõõdus.
Tantsib eesti laulu-ja ringmänge.	1.,2.,3. klass Eesti laulu- ja ringmängude tantsimine.

4. Omalooming

Õpitulemused I kooliasme lõpul	Õppesisu käsitlemine klassiti
Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel.	1. klass Lihtsate rütmiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi-ja plaatpillidel.
	2. klass Lihtsate rütmiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi-ja plaatpillidel. Rütmilised-meloodilised improvisatsioonid.
	3. klass Lihtsate rütmiliste kaasmängude loomine keha-, rütmi-ja plaatpillidel. Rütmilised-meloodilised improvisatsioonid.
Loob lihtsamaid tekste-liisusalme, regivärsse, laulusõnu	1.klass Lihtsamate liisusalmide loomine.
	2. klass Lihtsamate regivärsside loomine.
	3. klass Lihtsamate laulutekstide loomine.
Kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljandamiseks	1.klass Muusika meeleolu edasi andmine loovliikumise kaudu vabas vormis.
	2. klass Tantsuliikumise väljamõtlemine eri rütmides

	3. klass Loovliikumise kavandamine muusika meeleolu väljandamiseks.
--	--

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpitulemused I kooliastme lõpul	Õppesisu käsitlemine klassiti
On tutvunud kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus)	1.klass Meloodia, rütm, tempo. Tutvumine erinevate karakterpaladega.
	2. klass Uued sõnad muusika kirjeldamiseks. Tutvume erinevate karakterpaladega.
	3. klass Meloodia, rütm, tempo dünaamika ja muusikapala ülesehitus.
Kuulates eristab vokaal ja pillimuusikat.	1.klass Instrumentaal-ja vokaal muusika eristamine
	2. klass Instrumentaal-ja vokaalmuusika äratundmine
	3. klass Peamise hääleliikide eristamine.
Kuulates eristab marssi, valssi ja polkad.	1.klass Erinevaid žanride tutvustamine
	2. klass Kahe- ja kolmelöögilised muusikapalad ja tantsud
	3. klass Kuuldeliselt marsi, valsi ja polka eristamine
On tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega.(kannel, Hiiu kannel torupilt jm)	1.klass Kannel, Hiiu kannel.
	2. klass Eesti rahvalaulud: „Laula, laula kuukene“, „Sokukene“, Lõõtspill, torupill
	3. klass „Karjapoiss“, „Laulu mõju“, „Kaera-Jaan“, sarvepill, villepill
Kirjeldab ja iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara	1.klass Kuulatud muusika kirjeldamine vabas vormis
	2. klass Kuulatud muusika meeleolu ja karakteri kirjeldamine.(mažoorne, minoorne)
	3. klass Kuulatud muusika kirjeldamine. Erinevad kontrastid.

Väljendab muusiak meeleolu kunstiliste vahenditega.	1.klass Muusikapala järgi pildi joonistamine.
	2. klass Muusika meeleolu kirjeldamine joonistades
	3. klass Muusika meeleolu väljandamine vabalt valitud kunstiliste vahendiga.
Seostab muusikapala ja autorit	1.klass P.Tšaikovski „Pähklipureja“, „Laste album“
	2. klass J.S.Bach „Nali“, Bethoven“Elisele“, Sain-Saens „Loomade karneval“
	3. klass A.Vivaldi“Aastaajad“ Kevad, L. Sumera “Lugu liblikates“, Grieg „Mäekuninga tants“

6. Muusikaline kirjaoskus

Õpitulemused I kooliastme lõpul	Õppesisu käsitlemine klassiti
Mõitab allolevate rütmifiguuride ja pauside tähendust, kasutab neid muusikalistes tegevustes. 	1.klass Noodivältused, paus, rütmifiguurid:
	2. klass Noodivältused, paus, rütmifiguurid:
	3. klass Rütmifiguurid ja paus:
Mõistab 2 ja 3-osalise taktimõõdu tähendust.	Kõikides klassides 2- ja 3-osaline taktimõõdu kasutamine musitseerides.
Õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides.	1.klass Astmemodelite laulmine erinevates kõrguspositsioonides. (SO,MI, RA)
	2. klass Astmemodelite laulmine erinevates kõrguspositsioonides. (SO,MI, RA, LE, JO)
	3. klass Astmemodelite laulmine erinevates kõrguspositsioonides. (SO,MI, RA, LE, JO, NA, DI). Asmerida (dur ja moll) seoses lauludega
Mõistab allolevate sõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:taktijoon, taktimõõt,	1.klass Noodisjoonestik, noodipea, noodivars

takt, meetrum, kahekodne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, punkt noodivälduse pikendaja, astmerida, astmetrepp	2. klass Astmerida, astmetrepp, punkt noodipikendaja
	3. klass Takt, taktimõõt, taktijoon, kahekordne taktijoon, meetrum.
Mõistab ja kasutab järmised oskusesõnad: Koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja.	1.klass Rahvalaul, rahvatants, rahvapill
	2. klass Dirigent, orkester, helilooja
	3. klass Koorijuht, koor, ansambel, eeslaulja
Mõistab allolevate sõnade tähendus ja kasutab neid praktikas: Eelmäng, vahemäng, kaasmäng, muusikapala, salm, refrään, kaanon, mars, polka, ostinato, valss, rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, forte, piano, fermaat, latern, volt, segno.	1.klass Muusikapals, valss, polka, marss, rütm, meloodia, latern.
	2. klass Eelmäng, vahemäng, kaasmäng, ostinato, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, segno.
	3. klass Salm, kaanon, refrään, fermaat, piano, forte

7. Õppekäigud

Õpitulemused I kooliasme lõpul	Õppesisu käsitus klassiti
Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ja oskab väljandada oma arvamust.	1.klass Õppekäigudel kogetud muusikaelamuste kirjeldamine.
	2. klass Õppekäikudel kogetud muusikaelamuse kirjeldamine ning nende kohta arvamuse avaldamine suulisel või teisel viisil.
	3. klass Õppekäikudel kogetud muusikaelamuse kirjeldamine ning nende kohta arvamuse avaldamine suulisel või teisel viisil.
Oma arvamuse väljandades kasutab muusikalist oskussõnavara.	1.klass Suuliselt arvamuse väljandamine kasutades õpitud muusikalist sõnavara.
	2. klass Suuliselt arvamuse väljandamine kasutades õpitud muusikalist sõnavara
	3. klass Suuliselt arvamuse väljandamine kasutades õpitud muusikalist sõnavara

Õpitulemused ja õppesisu käsitlemine II kooliastmes klassiti

1.Laulmine

Õpitulemused II kooliastme lõpus	Õppesisu käsitlemine klassiti
<p>Laulab loomuliku kehahoiu, selge diktsiooniga, puhta intonatsiooniga. On teadlik häälehoiu vajadusest.</p> <p>Rakendab muusikalisi teadmisi ja arvestab muusika väljendusvahendeid lauldes üksinda ja rühmas</p> <p>Laulab ühe- ja kahehäälsed laule, kaanoneid.</p>	<p>4., 5., ja 6. klass</p> <p>Laulmine klassis oma hääle omapära arvestades ühehäälsed ja kahehäälsed laulud nii saatega kui ka a cappella.</p> <p>Laulmine kooli ansambelis/kooris</p> <p>Laulupeo traditsiooni ja tähenduse mõitmine.</p>
<p>Seostab relatiivseid astmeid absoluutsete helikõrgustega.</p>	<p>4. klass</p> <p>Laulmine relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärgi, astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates kõrgusepositsioonides (SO, MI, RA, JO, LE, NA, DI)</p>
	<p>5., 6. klass</p> <p>Meloodia laulmine relatiivses helikõrguses ja asmenoodi järgi. (SO, MI, RA, JO, LE, NA, DI) Duur ja mool helilaad ja nende kolmkõla.</p>
<p>Laulab peast kooliastme ühislauale: „Eesti hümn“(F. Pacius), „Eesti lipp“(E. Võrk), „Kas tunned maad“ (J. Berad), „ Kui Kungla rahvas“(K.A. Hermann), „ Mu isamaa armas“(saksa rahvalaul), „ Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul), „Püha öö“ (F. Gruber)</p>	<p>4. klass</p> <p>„Eesti hümn“(F: Pacius), „Kas tunned maad“ (J. Berad), „ Kui Kungla rahvas“(K-A. Hermann)</p>
	<p>5. klass</p> <p>„Eesti hümn“ (F. Pacius), „ Eesti lipp“(E. Võrk), „ Mu isamaa armas“(saksa rahvalaul), „ Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul),</p>
	<p>„Eesti hümn“(F. Pacius), „ Püha öö“(F. Gruber)</p>

2. Pillimäng

Õpitulemused II kooliastme lõpus	Õppesisu käsitlemine klassiti
<p>Kasutab keha.- rütmi ja plaadipille kaasmängudes</p> <p>Rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle mänguvõtteid</p>	<p>4. klass</p> <p>Orfii peadagoogika. Kaasmängud, melodilised-rütmilised improvisatsioonid</p> <p>Absoluutse helikõrguse kasutamine pillimängus.</p>
	<p>5. klass</p>

Absoluutne helikõrgus	Helistik. Toonika. Kolmkõla. C-duur, a-moll.
Kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi	6. klass Helistik. Kolmkõla. C-duur, F-duur, a-moll, d-moll.

3. Muusikaline liikumine

Õpitulemused II kooliastme lõpus	Õppesisu käsitlemine klassiti
Oskab väljendada liikumises meloodiat, rütmi, dünaamikat, tempot.	4. klass Eri maade rahvamuusika karakterite väljandamine (Eesti, Vene)
Tantsib eesti ringmänge Väljandab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid	5. klass Eri maade rahvamuusika karakterite väljandamine. (Soome, Leedu, Läti, Rootsi)
	6. klass Eri maade rahvamuusika karakterite väljandamine. Inglismaa, Saksa, Poola, Austria, Ungari

4. Omalooming

Õpitulemused II kooliastme lõpus	Õppesisu käsitlemine klassiti
Loob rütmilisi-meloodilisi improvisatsioone	4. klass Omaloomingulised kaasmängud, muusikaline liikumine. Rütmilised-meloodilised improvisatsioonid. Lihtsamate pillide valmistamine
Improviseerides kasutab loovliikumist	5. klass Oma loovuse rakendamine nii sõnaliselt kui ka meloodiliselt
	6. klass Oma loovuse kasutamine nii sõnaliselt kui ka muusikalistes eneseväljandustes. Oskus kasutada infotehnoloogia võimalused.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpitulemused II kooliastme lõpus	Õppesisu käsitlemine klassiti
Kuulab ja eristab muusika väljendusvahendeid: meloodiat, dünaamikat, tempot, rütmi, vormi.	4. klass Erinevate muusikapalade kuulamine ja meloodia, tempo, rütmi eristamine.

	<p>Muusika iseloomustamine kasutades õpitud sõnavara.</p> <p>5. klass Erinevate muusikapalde kuulamine ja dünaamika, tämbrite eristamine. Muusika iseloomustamine kasutades õpitud sõnavara.</p> <p>6. klass Erinevate muusikapalde kuulamine ja meloodia, tempo, rütmi, dünaamika vormi eristamine. Muusika iseloomustamine kasutades õpitud sõnavara.</p>
<p>Kuulab ja eristab erinevaid vokaalmuusika hääleliike: Sopran, alt, tenor, bass. Eristab erinevad kooriliike Laste, poiste, meeste, naiste, segakoor Teab koore ja dirigente Teab eesti laulupidude traditsiooni</p>	<p>4. klass Soprano, alt, tenor, bass</p> <p>5. klass Kooriliigid (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor.</p> <p>6. klass Tuntud Eesti koorid ja dirigendid. Eesti laulupidu.</p>
<p>Kuulab ja eristab instrumentaalmuusikat Pilligrupid-klahvpillid, keelpillid, puhkpillid, löökpillid</p>	<p>4. klass Klahv- ja keelpillid.</p> <p>5. klass Puhk- ja löökpillid.</p> <p>6. klass Sümfooniaorkester.</p>
<p>Tunneb eesti rahvamuusikat.</p>	<p>4. klass Eesti rahvalaulud.</p> <p>5. klass Eesti rahvapillid ja rahvatantsud.</p> <p>6. klass Eesti rahvamuusika suursündmused.</p>
<p>On tutvunud teiste riigide muusikatradsioonidega Soome, Vene, Läti, Leedu, Poola, Ungari, Saksa, Austria, Iiri, Suurbritannia,</p>	<p>4. klass Vene, Läti, Leedu, Soome</p> <p>5. klass Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iirimaa</p> <p>6. klass Poola, Austria, Ungari, Saksamaa</p>

6. Muusikaline kirjaoskus

Õpitulemused II kooliastme lõpul	Õppesisu käsitlemine klassiti
<p>Mõistab allolevad rütmifiguurid ja kasutab muusikalises tegevuses</p> 	<p>4. klass Noodivältused, rütmifiguurid ja pausid.</p>

Mõistab taktimõõdud 2/4 2/4 4/4 Kasutab astmeliset helikõrgust Mõistab viiulivõtme ja absoluutse kõrguse tähendust Mõistab duur ja moll helilaadid(helistik C-a; G-e; F-d.	2/4 3/4 ja 4/4 taktimõõtude tähenduse mõistmine .
	5. klass Noodivältused, rütmifiguurid ja pausid.
	2/4 3/4 ja 4/4 taktimõõtude tähenduse mõistmine. Helilaadi ja helistiku eristamine ja kasuytamine (C-a)
Mõistab sõnade tähendust: eeltakt, klaviatuur, helikõrgus, duur helilaad ja moll helilaad, absoluutne kõrgus, tähtnimetused, helistik, toonika, helistikumärgid, juhustlikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paraleelhelistikud	6. klass Noodist astmetel (SO, MI, RA, JO, LE, NA, DI) laulmine. Kaheksandiku taktimõõdu tutvustamine.
	4.klass Eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad.
	5. klass Tähtnimed, absoluutsedhelikõrgused, toonika, helistikumärgid.
Mõistab sõnad: Vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, improvisatsioon, interpret, tämber, sopran, tenor, alt, bass, keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, rahvapillid, tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika: piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.	6. klass diees, bemoll, bekarr, paraleelhelistikud.
	4. klass Vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, improvisatsioon, interpret, tämber, sopran, tenor, alt, bass, keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, rahvapillid
	5. klass tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando
	6. klass dünaamika: piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.

7. Õppekäigud

Õpitulemused II kooliastme lõpul	Õppesisu käsitlemine klassiti
Arutleb ja avaldab oma arvamust kuulatud kontserdi kohta.	4.,5.,6. klass Suuliselt või kirjalikult avaldab oma arvamust kasutades õpitud muusikalist sõnavara.

Õppesisu ja õpitulemused III kooliastmes

1.Laulmine

Õpitulemused III kooliastme lõpul	Õppesisu käsitlemine klassiti
Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu.Õige hingamine, selge diktsioon ja puhas intonatsioon. Jälgib häälehoidu häälemurdeperioodil. Laulab nii üksi kui ka gruppis. Laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälseid laule ja kaanoneid. Osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti.	7., 8. ja 9. klass. Õpilaste muusikaliste võimete arvestamine ja arendamine individuaalsel ja rühmas laulmisel (ansamblid, koorid). Laulude õppimine: kuulmise ja noodi järgi astmenimedega. Laulu sisu analüüsimine. Vestlus helilooja, teksti autori ja kasutatud väljendusvahendite teemal.
Laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa valss“ (R. Valgre), „Kalevite kants“ (P. Veebel), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär).	7. klass „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort)
	8. klass „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter)
	9. klass Eesti hümn“ (F. Pacius), „Saaremaa valss“ (R. Valgre), „Kalevite kants“ (P. Veebel), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär).
Mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides.	7., 8. ja 9. klass Meloodiate laulmine relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide (SO, MI, RA, JO, RA ₁ , SO ₁ , JO ¹ , LE, NA, DI). Absoluutsete helikõrguste kasutamine lauludes. Duur- ja moll helilaad ning duur- ja moll kolmkõla seoses lauludega.

2. Pillimäng

Õpitulemused III kooliastme lõpul	Õppesisu käsitlemine klassiti
-----------------------------------	-------------------------------

<p>Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinato'des. Rakendab musitseerides kitarril lihtsamaid akordmänguvõtmeid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus. Kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.</p>	<p>7., 8. ja 9. klass Orffi pedagoogika – kaasmängud, ostinatod, meloodilis-rütmilised improvisatsioonid. Rütlimängud – rütmirondo, rütmikett, rütmilismeloodilised küsimus-vastus motiivid. Absoluutse süsteemi kasutamine pillimängus. Helistike C-duur, a-moll; G-duur, e-moll ning Fduur ja d-moll seostamine pillimänguga; D-h repertuaarist lähtuvalt. Süvendatult pilli õppinud õpilaste rakendamine musitseerimisel.</p>
---	--

3. Muusikaline liikumine

Õpitulemused III kooliastme lõpul	Õppesisu käsitlemine klassiti
<p>Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid.</p>	<p>7., 8. ja 9. klass Orffi pedagoogika. Üksi ja rühmas musitseerides omandatud muusika teadmiste rakendamine ning erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideede väljendamine (nt liikumises).</p>
<p>Väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.</p>	<p>7. klass Prantsuse, Itaalia, Hispaania (valikuliselt)</p>
	<p>8. klass Põhja- ja Ladina-Ameerika (valikuliselt)</p>
	<p>9. klass Aafrika ja Idamaad (valikuliselt)</p>

4. Omalooming

Õpitulemused III kooliastme lõpul	Õppesisu käsitlemine klassiti
<p>Loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Loob kindlas vormis rütmilismeloodilisi kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid). Loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne. Väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu</p>	<p>7., 8. ja 9. klass Orffi pedagoogika –omaloomingulised kaasmängud, tekstid, muusikaline liikumine; rütmilis-meloodilised improvisatsioonid. Rondoja variatsioonivorm. Lihtsamate pillide valmistamine. Loominguliste ideede rakendamine arvutil olemasolevaid muusikaprogramme (noodistusprogramme) kasutades.</p>

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpitulemused III kooliastme lõpul	Õppesisu käsitlemine klassiti
-----------------------------------	-------------------------------

<p>Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust.</p>	<p>7., 8. ja 9. klass Erinevate muusikavormide kuulamine ning neis esinevate väljendusvahendite ning ülesehituse (2- ja 3- osaline lihtvorm, variatsiooni- ja rondovorm) analüüsimine. Kirjalike tööde (essee, analüüs, uurimus, retsensioon, referaat, plakat) ja powerpoint esitluste koostamine ja ettekandmine</p>
<p>Eristab kõla ja kuju järgi erinevad muusikapillid. keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise</p> <p>Teab tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi.</p>	<p>7. klass Eristab kõla järgi: keelpillid: poogenpillid viiul, vioola e altviul, tšello, kontrabass, näppepillid harf, kitarr; puhkpillid: puupuhkpillid flööt, klarnet, saksofon, oboe, fagott; vaskpuhkpillid: trompet, metsasarv, tromboon, tuuba; löökpillid: kindla helikõrgusega timpan, ksülofon; ebamäärase helikõrgusega (rütmipillid) suur trumm, väike trumm, taldrikud jt; klahvpillid: klaver, klavessiin, orel, akordion; elektrofonid: süntesaator, elektriklaver. Teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete.</p> <p>8. klass Eristab kõla järgi pillikoosseise: orkestrid: (sümfoonia, puhkpilli-, keelpilli-, rahvapilliorkester); ansamblid: (keelpillikvartett, pop- ja džässansambel). Teab nimetada tuntud dirigente, ansambleid ja orkestreid.</p> <p>9. klass Eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat (ooperi, opereti, muusikali ja balleti). Teab nimetada tuntud muusika suursündmusi.</p>
<p>On tutvunud Eesti ning Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja LadinaAmeerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt. Tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi.</p>	<p>7. klass Eesti, Prantsuse, Itaalia, Hispaania</p> <p>8. klass Eesti (kaasaegne), Põhja- ja Ladina-Ameerika</p> <p>9. klass Eesti pärimusmuusika kaasaegsed tõlgendused, Aafrika ja Idamaad</p>
<p>Arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult. Eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat.</p>	<p>7. klass Pop- ja rokkmuusika üle arutlemine ja analüüsimine, kasutades oskussõnavara</p> <p>8. klass Filmi- ja lavamuusika üle arutlemine ja analüüsimine, kasutades oskussõnavara.</p> <p>9. klass</p>

	Džässmuusika üle arutlemine ja analüüsimine, kasutades oskussõnavara.
Tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).	7., 8. ja 9. klass Eestis kehtiva autorikaitse seaduse põhipunktidega tutvumine. Intellektuaalse omandi kasutamine internetis.

6. Muusikaline kirjaoskus

Õpitulemused III kooliastme lõpul	Õppesisu käsitlemine klassiti
Mõistab all olevate heliväljade, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: 3-3	7. klass Noodiväljad, rütmifiguurid ja pausid: 2/4, 3/4, 4/4 taktimõõt.
Mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandiktaktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides. Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed). Mõistab helistike C-a, G-e, F-d (repertuaarist tulenevalt D-h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides. Teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt.	8. klass Noodiväljad, rütmifiguurid ja pausid: Helistikud C-a, G-e, F-d (repertuaarist tulenevalt D-h).
Mõistab all olevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel; rondo, variatsioon; pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika.	9. klass Laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandiktaktimõõt ja D-h helistik. Bassivõti ja selle rakendamine musitseerimisel.
	7. klass Pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika, rondo, variatsioon.
	8. klass Ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel.
	9. klass Elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused.

7. Õppekäigud

Õpitulemused III kooliastme lõpul	Õppesisu käsitlemine klassiti
Arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil.	7., 8. ja 9. klass Suuliselt, kirjalikult ja muul looval viisil (visuaalne kunst, dramatisatsioon, loovliikumine jms) oma arvamuse

Kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.	väljendamine, kasutades seni õpitud muusikalist oskussõnavara.
---	--

1.2. KUNST

1.2.1. Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli kunstiõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) oskab loomingulises tegevuses, loovtöö, uurimise ja refleksiooni käigus kasutada loova ja kriitilise mõtlemise ning probleemi lahendamise oskusi;
- 2) tunnetab ja arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
- 3) õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstitöid, rakendades õpitud teadmisi ja oskusi;
- 4) eksperimenteerib mõtete, mõistete, vahendite, materjalide ning tehnikatega;
- 5) töötab iseseisvalt ja teeb koostööd kaaslastega;
- 6) rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
- 7) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 8) seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 9) mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja kunsti rolli ühiskonnas;
- 10) väljendab oma arvamusi ja teadmisi suuliselt ning kirjalikult, kasutades (kunsti)oskussõnavara;
- 11) tegutseb eetilisel ja ohutult nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades;
- 12) mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaini näidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 13) omab ülevaadet kunsti-, disaini- ja arhitektuurivaldkonnaga seotud ametitest ja elukutsetest.

1.2.2. Kunsti õppeaine kirjeldus

Põhikooli kunstiõpetuses omandatakse visuaalse hariduse algtõed ning arendatakse mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi ning kunstioskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises maailmas. Kunst võimaldab põhikooliõpilastel

tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist.

Kunstiõpetuses kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) uurimine ja oma ideede arendamine,
- 2) väljendusvahendite loov rakendamine, 3) teadmised visuaalkultuurist, 4) mõtestamine ja refleksioon.

Osaoskuste kujundamine ja arendamine on omavahel põimunud nii õpilaste loova ning iseseisva mõtlemisoscuse arenemise kui ka uute teadmiste omandamise, kinnistamise ning praktilise loovtegevuse kaudu. Oskuste kujundamine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegsest maailmast: kunstiajaloo ja tänapäeva kunsti seostest, ruumilise keskkonna disaini ja visuaalkultuuri arengusuundadest.

Oluline on avastada ja luua seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Kunsti käsitletakse nii omaette väärtussüsteemina kui ka võtmena ümbritseva elu mõtestamiseks, mõistmiseks ja tunnetamiseks.

Nii ajaloo kui ka nüüdiskunsti mõistmisele panevad aluse õppekäigud muuseumidesse, galeriidesse ja näitustele. Näidete valikul kunstiajalooost lähtutakse üldisematest teemadest ega taotleta kronoloogilise ülevaate andmist. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ning visuaalsest kultuurist lähiümbruses ja Eestis.

1.2.3. Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes 3.

klassi lõpetaja:

- 1) tunneb kunstiõppes rõõmu mängulisest ja loovast tegutsemisest;
- 2) julgeb katsetada oma ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 3) oskab töötada iseseisvalt ja teha koostööd, väärtustab erinevaid lahendusi; 4) tunneb huvi lähikonna kultuuriobjektide vastu.

1.2.4. Kunsti õpitulemused, õppesisu ja õppetegevus I kooliastmes **Õpitulemused**

3. klassi lõpetaja:

- 1) esitab oma ideede erinevaid lahendusi;
- 2) rakendab kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise võtteid, oskab välja tuua kujutatava iseloomulikud jooned;
- 3) rakendab oma töödes mitmekesiseid kunstitehnikaid ja töövõtteid;

- 4) kasutab olulisemaid kunstimõisteid kunstiteoste ning enda ja kaaslaste loovtööde üle arutledes;
- 5) oskab nimetada Eesti kunstnikke, lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte;
- 6) uurib igapäevaste esemete vormi ja otstarbe seoseid, teab, kuidas luua ning tarbida säästvalt, arutleb ümbritseva visuaalse kultuuri nähtuste üle;
- 7) tuleb toime virtuaalsetes keskkondades, teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

Õppesisu

Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, kunstitehnikad ja materjalid Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad.

Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm).

Inimeste, esemete ja loodusobjektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.

Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaži valmistamine, pildistamine, vormimine, voolimine jne) Töövahendite otstarbekas ja ohutu käsitlemine.

Pildilised jutustused: joonistus, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon.

Kodukoha loodus- ja tehiskeskkond, ruum ja ehitised keskkonnas. Disain igapäevaelus: tarbeesemete vormi, materjali ja otstarbe seosed.

Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine. Ideede esitamise kavandid ja mudelid.

Õppetegevused

Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis endale tähenduslikes töödes, lugude visuaalne jutustamine.

Mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine ja loominguline Rakendamine.

Oma tööde esitlemine, selgitamine. Kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine.

Õppekäigud muuseumidesse, nüüdiskunsti näitustele. Kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine.

Lähiümbruse keskkonna, ehituskunsti ja disaini näidetega tutvumine. Makettide ja kujundustööde teostamine.

Visuaalse kultuuri näidete kriitiline (reklaamid, filmid, arvutimängud jne) vaatlemine, arutlemine ja oma arvamuste põhjendamine.

Töötamine iseseisvalt ja rühmas. Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.

2.2.5. Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve, hindab enda ja teiste isikupära; 2) eksperimenteerib mõtete, vahendite, materjalide ja kunstitehnikatega;
- 3) tegutseb loovates ja uurimuslikes rühmatöodes ühise tulemuse nimel;
- 4) rakendab oma loomingulisi võimeid ja oskusi ka väljaspool kunstitundi;
- 5) on avatud erinevate kunsti- ja kultuuriilmingute suhtes;
- 6) tunneb huvi kunstiloomingu ja paikkondliku kultuuri vastu; 7) mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust; 8) näeb loodust ja keskkonda säästva tarbimise võimalusi.

2.2.6. Kunsti õpitulemused, õppesisu ja õppetegevus II kooliastmes

Õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

- 1) teab eesti kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, uurib ja võrdleb kunstiteoseid;
- 2) arutleb enda ja kaaslaste loovtööde üle, tõlgendab oma vaatenurgast erinevate ajastute kunstiteoseid;
- 3) väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi, kasutades kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid;
- 4) visandab ja kavandab loovülesandeid lahendades, rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, digitaalgraafika, animatsioon jne);
- 5) oskab uurimise käigus leida eri teabeallikatest ainealast infot;
- 6) võrdleb ruumilise keskkonna ja igapäevaste tarbeesemete omadusi, kavandab ideid, kuidas parandada elukeskkonda, mõistab võimalusi, kuidas tarbida loodust säästvalt;
- 7) arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle reaalses ja virtuaalses keskkonnas, analüüsib oma eagrupid mõeldud visuaalse meedia sõnumeid;
- 8) tegutseb eetilisel ja ohutult nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades.

Õppesisu

Kavandamine kui ideede arendamise protsess. Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit. Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Liikumise kujutamine. Figuuri ja portree proportsioonid. Kujutamiseõpetus. Värvusõpetus. Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni jne tehnikad ning töövõtted.

Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani.

Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis.

Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed lähiümbruses, Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul.

Kunstiteoste analüüs. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.

Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis. Eesti rahvakunst ja ehituskultuur. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.

Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis. Virtuaalsetes kunsti- ja meediakeskkondades tegutsemise eetika ja ohutus. Digitaalse kunsti töövahendite kasutamine (nt foto, video, digitaalgraafika, animatsioon).

Õppetegevused

Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd, koostöö ühise tulemuse nimel. Visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.

Ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine.

Kunstitehnikate loov kasutamine. Digitaalsete tehnikatega tutvumine ja nende loov kasutamine.

Kunstiteoste analüüsimine, võrdlemine, nende üle arutlemine.

Filmide, arvutimängude, koomiksite ja reklaamide pildikeele uurimine ja kriitiline

Võrdlemine.

Õppekäigud muuseumidesse, kunstiüritustele, nüüdiskunsti näitustele.

2.2.7. Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) oskab loomingulises tegevuses, loovtöö ning uurimise ja refleksiooni käigus kasutada loova ning kriitilise mõtlemise ja probleemilahenduse oskusi;

- 2) tunnetab ning arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
- 3) eksperimenteerib mõtete, mõistete, kunstitehnikate ja uute meediumidega;
- 4) rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
- 5) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 6) seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 7) mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja nüüdiskunsti rolli ühiskonnas;
- 8) väljendab oma arvamusi ja teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, kasutades kunsti oskussõnavara;
- 9) tegutseb eetiliselt ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnas;
- 10) mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaininäidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 11) omab ülevaadet kunsti, disaini ning arhitektuuriga seotud elukutsetest ja ametitest.

2.2.8. Kunsti õpitulemused, õppesisu ja õppetegevus III kooliastmel

Õpitulemused

9. klassi lõpetaja:

- 1) teab Eesti ja maailma kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, teadvustab kunsti rolli ühiskonnas; seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 2) analüüsib eri ajastute kunstiteoseid nii näitusel kui klassiruumis, mõistab nüüdiskunsti nähtuste laia teemade ringi ning väljendusvahendite mitmekesisust;
- 3) visandab, kavandab ja maketeerib loovülesandeid lahendades, otsib ja arendab erinevaid lahendusvariante ning isikupäraseid teostusvõimalusi;
- 4) rakendab loomisel, uurimisel ja kunsti ning visuaalkultuuri tarbimisel infokommunikatsiooni vahendeid;
- 5) esitleb enda loovtööde tulemusi ja põhjendab valikuid, tõlgendab kaaslaste loovtöid;
- 6) leiab teadlikult traditsioonilisi või uusi meediume kasutades erinevaid lahendusi, kuidas väljendada oma mõtteid ja teadmisi, kasutab sihipäraselt tasapinnalise, ruumilise ja ajalise loomingu väljendusvahendeid ning kompositsiooni põhimõtteid;

- 7) analüüsib ruumilist keskkonda ja disainiobjekte eesmärgipärasuse, uuenduslikkuse, ökoloogilisuse, esteetilisuse ja eetilise seisukohast, mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ning parem lahendus;
- 8) arutleb visuaalkultuuri avaldumisvormide, sümbolite ja kultuuriliste märkide üle, hindab virtuaalset keskkonda eetilise ja turvalise seisukohast.

Õppesisu

Kunstiteose vorm ja kompositsioon, perspektiiv, värvilahendus. Materjalide ja tehnika valiku seos sõnumi ja kontekstiga. Kujutamise viisid (nt stiliseerimine, lihtsustamine, abstraherimine, deformeerimine jne). Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile.

Mitmesugused kunstmaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne). Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).

Kunst ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldajana. Tuntumate teoste näited ja väljendusvahendite muutumine eri kultuuride kunstiajaloo (valikuliselt).

Kunstiteosed ja stiilid. Lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.

Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.

Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted. Disainiprotsess probleemile uue lahenduse leidmiseks. Tekstid, pildid ja joonised esitluste ja infomaterjalide kujunduses. Kirjagraafika ja graafilise kujunduse baasvõtted. Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö ning seosed loomemajandusega. Näited Eesti kunstnike, arhitektide ja disainerite loomingust.

Õppetegevus

Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd.

Ideest ja eesmärgist lähtuvalt loovtööde materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine.

Töö kavandamine, tegemine, esitlemine ja analüüsimine.

Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni.

Õppekäigud muuseumi, nüüdiskunsti näitustele ja kunstisündmustele. Ekspositsiooni arutelud, ainealase terminoloogia kasutamine.

Infootsing erinevatest teabeallikatest.

Uurimuste ja visualiseeritud esitluste koostamine ja kujundamine.

Mitmesuguste looduslike ja tehisobjektide ning keskkondade analüüsimine erinevatest vaatepunktidest lähtudes.

KLASSID

I klass

Õpitulemused:

- 1) tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest;
- 2) katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 3) tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega;
- 4) kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi;
- 5) paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni;
- 6) kasutab erinevaid joonistamise, maalimise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;
- 7) väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid;
- 8) kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid;
- 9) teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

Õppesisu:

- 1) esemete ja looduse objektide iseloomulike ning peamiste tunnuste esiletoomine kujutamisel;
- 2) erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, kollaaž, vormimine jne);
- 3) pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon;
- 4) disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm;
- 5) kunstiteosed kohalikes muuseumides (näitused rahvamajas, raamatukogus);
- 6) lähiümbruse loodus;
- 7) turvaline ning keskkonnasäästlik tarbimine.

Õppetegevus:

- 1) esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis;
- 2) mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine;

- 3) muuseumide ja kunstinäituste külastamine;
- 4) kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine;
- 5) oma tööde esitlemine, selgitamine;
- 6) kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine;
- 7) töötamine iseseisvalt ja rühmas;
- 8) materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.

II klass

Õpitulemused:

- 1) tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest;
- 2) katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 3) tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega;
- 4) kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi;
- 5) leiab kujutatava kõige iseloomulikumad jooned ning valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks
- 6) paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni;
- 7) kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;
- 8) tunneb lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte;
- 9) käib kunstimuuseumides ja näitustel;
- 10) seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid;
- 11) kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid;
- 12) teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

Õppesisu:

- 1) visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm);
- 2) inimeste, esemete ja looduse objektide kujutamine;
- 3) erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaž, vormimine jne);

- 4) pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon, koomiks;
- 5) disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm, ruum.
- 6) kunstiteosed kohalikes muuseumides (näitused rahvamajas, raamatukogus), ajaloolised kunstitehnikad ja materjalid;
- 7) lähiümbruse loodus ja ehituskunst;
- 8) visuaalse kommunikatsiooni ja meedia roll ning mõju igapäevaelus

- 9) visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm);
- 10) inimeste, esemete ja looduse objektide kujutamine;
- 11) erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaž, vormimine jne);
- 12) pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon, koomiks;
- 13) disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm, ruum.
- 14) kunstiteosed kohalikes muuseumides (näitused rahvamajas, raamatukogus), ajaloolised kunstitehnikad ja materjalid;
- 15) lähiümbruse loodus ja ehituskunst;
- 16) visuaalse kommunikatsiooni ja meedia roll ning mõju igapäevaelus

Õppetegevus:

- 1) esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis;
- 2) lugude visuaalne jutustamine;
- 3) mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine ja loominguline rakendamine;
- 4) muuseumide ja kunstinäituste külastamine;
- 5) kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine;
- 6) visuaalse kultuuri näidete (reklaamide, filmide, arvutimängude jne) kriitiline vaatlemine ja arutlemine selle üle;

- 7) oma tööde esitlemine, selgitamine;
- 8) kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine;
- 9) töötamine iseseisvalt ja rühmas;
- 10) materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine

III klass

Õpitulemused:

- 1) tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest;
- 2) katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 3) tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega;
- 4) kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi;
- 5) leiab kujutatava kõige iseloomulikumad jooned ning valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks
- 6) paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni;
- 7) kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;
- 8) tunneb lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte;
- 9) käib kunstimuuseumides ja näitustel ning arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid;
- 10) seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid;
- 11) kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid;
- 12) tuleb toime nii reaalses kui ka virtuaalses kultuuri- ja õppekeskkonnades;
- 13) teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

Õppesisu:

- 1) visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm);
- 2) inimeste, esemete ja looduse objektide tunnuste esiletoomine, kujutamine; 3) erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaž, pildistamine, vormimine jne);
- 4) pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon;
- 5) disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm, ruum ja ehitis keskkonnas;
- 6) vormi, otstarbe, materjali ja tehnoloogia seosed ning nende arvestamine kujundamisel;

- 7) kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides;
- 8) ajaloolised kunstitehnikad ja materjalid;
- 9) lähiümbruse loodus ja ehituskunst;
- 10) reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad;
- 11) kunstiteoste, visuaalse kommunikatsiooni ja meedia roll ning mõju igapäevaelus.

Õppetegevus:

- 1) esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis;
- 2) lugude visuaalne jutustamine;
- 3) mitmesuguste kunstitehnikate ja tövõtete õppimine, katsetamine ja loominguline rakendamine;
- 4) muuseumide ja kunstinäituste külastamine;
- 5) kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine;
- 6) lähiümbruse keskkonna, ehituskunsti ja disaini näidetega tutvumine;
- 7) makettide ja kujundustööde teostamine;
- 8) visuaalse kultuuri näidete (reklaamide, filmide, arvutimängude jne) kriitiline vaatlemine, arutlemine ja oma arvamuste põhjendamine;
- 9) oma tööde esitlemine, selgitamine;
- 10) kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine;
- 11) töötamine iseseisvalt ja rühmas;
- 12) materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.

II astmes tutvutakse teadlikumalt kunsti aluste ja kunstilooga ning luuakse sildu kunstiajaloo ja tänapäeva vahel.

Pööratakse rohkem tähelepanu ümbritseva maailma edasiandmisele loomingulistes kunstitöödes.

Õpilasi juhatakse ise valikuid tegema (tehnikat, teemade valik jne) ning otsima pildimaterjali, et kasutada seda abivahendi või lähtekohana.

Kunstiteoste ja visuaalse kultuuri näidete analüüsimine toetab kriitilise mõtlemise ja ainealase keeleoskuse arenemist.

IV klass

Õpitulemused:

- 1) rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maalis, joonistamises, kollaaž, meisterdamine erinevatest materjalidest);
- 2) mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;
- 3) leiab infot kunstiraamatutest;
- 4) oskab väljendada oma ideid ja suhtumist kunstivahendite abil; 5) tegutseb eetiliselt ja ohutult endale tuttavas keskkonnas.

Õppesisu:

- 1) Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi.
- 2) Loodust säästva tarbimise põhimõtted, taaskasutus kunstiteostes.
- 3) Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, mis on vastavuses ealiste iseärasustega. 4) Kompositsiooni loomine ja tasakaalustamine kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi

Õppetegevus:

- 1) Visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine.
- 2) Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega.
- 3) Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.
- 4) Ruumiliste kompositsioonide loomine, tavapärased kunstivahendid ja inspireeritud materjalid.
- 5) Kodukoha lähedaste näituste külastamine.

V klass Õpitulemused:

- 1) väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid;
- 2) kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;

- 3) mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet;
- 4) peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust;
- 5) leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest, uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid.

Õppesisu:

- 1) Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi.
- 2) Kavandamine kui protsess ideede töötlemiseks.
- 3) Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted perspektiivi abil. 4) Kompositsiooni tasakaal, pildi esi ja –tagaplaan.
- 5) Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis.
- 6) Eesti rahvakunst ja ehituskultuur.

Õppetegevus:

- 1) Visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine.
- 2) Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine. Kunstitehnikate loov kasutamine.
- 3) Kunstiteoste analüüsimine, võrdlemine, nende üle arutlemine.
- 4) Muuseumide, kunstiürituste, nüüdiskunsti näituste külastamine interneti vahendusel.

VI klass

Õpitulemused:

- 1) kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;
- 2) rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, digitaalgraafika, animatsioon jne);
- 3) leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest, uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid;
- 4) arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas; 5) tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnades.

Õppesisu:

- 1) Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit.
- 2) Liikumise kujutamine, inimene istudes ja joostes.
- 3) Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri ja installatsiooni tehnikate kasutamine; 4) Digitaalgraafika ja animatsiooni tehnikad ning töövõtted arvuti tundides.
- 5) Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani.
- 6) Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis.
- 7) Kunstiteose analüüs. Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.
- 8) Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis.

Õppetegevus:

- 1) Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd, ühise tulemuse nimel koostöö.
- 2) Ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine.
- 3) Kunstitehnikate loov kasutamine. Digitaalsete tehnikatega tutvumine ja katsetamine. 4) Filmide, arvutimängude, koomiksita ja reklaamide pildikeele uurimine ja katsetamine
- 5) Võimalusel muuseumide, kunstiürituste, nüüdiskunsti näituste külastamine.

III astmes omandatakse teoreetilisemal tasemel teadmisi kunsti nii märgilistest (sümbol, allegooria, tsitaat jne) kui ka vormilistest (värv, valgus ja vari, perspektiiv, kompositsioon jne) väljendusvahenditest.

Loomingulistest töodes katsetatakse uusi meediume ning väljundeid;

Seatakse järjest rohkem endale ise ülesandeid; mängitakse vormielementide ja väljendusvahenditega teose isikupära ning sõnumi huvides.

Teadlikumalt võetakse eeskujuks kunstiteoseid ja -stiile, analüüsitakse teoseid ning otsitakse visuaalset ja verbaalset infot. Kunsti käsitletakse visuaalse ning sotsiaalse keskkonna osana.

Kunst kui õppeaine on oma olemuselt mittelineaarne, õppesisu punkte käsitletakse õppes omavahel tihedalt põimunult. Nende võimalike kombinatsioonide lõputu arv eeldab õpetaja loovust ja teadlikkust valikute tegemise

VII klass

Õpitulemused:

- 1) kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid;
- 2) teadvustab kunsti rolli ühiskonnas. Seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 3) mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis.
- 4) tunneb Eesti ja maailma kultuuripärandi olulisi kunstiteoseid. Võrdleb eri ajastute kunstinäiteid;
- 5) mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus.

Õppesisu:

- 1) Kunstiteosed ja stiilid, lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina;
- 2) Kunstiteose vorm ja kompositsioon, materjalid ja tehnika, sõnum ja kontekst.
- 3) Kunstiteosed ja stiilid, lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.
- 4) Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine jne.
- 5) Mitmesugused kunstmaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne).
- 6) Teksti ja pildi koosmõju graafilises disainis. Kirjatüübid ja graafilise kujunduse baasvõtted.
- 7) Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.

Õppetegevus:

- 1) Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd. 2) Ideest ja eesmärgist lähtuvalt loovtööde materjalide, tehnikate ja väljendusvahenditevalimine. Töö teostamine ja esitlemine.
- 3) Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni.
- 4) Muuseumide, näituste ja kunstisündmuste külastamine ja ainealase terminoloogia kasutamine.

VIII klass

Õpitulemused:

- 1) tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid; loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostusvõimalusi, esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid;
- 2) kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid;
- 3) tunneb Eesti ja maailma kultuuripärandi olulisi kunstiteoseid;
- 4) analüüsib looduslikke ja tehiskeskkondade objekte ning nendevahelisi seoseid ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilise vaatepunktist; 5) teadvustab kunsti rolli ühiskonnas;
- 6) mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis.

Õppesisu:

- 1) Kunstiteosed ja stiilid, lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.
- 2) Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine jne.
- 3) Mitmesugused kunstmaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne). Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video).
- 4) Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetiliseus. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted.
- 5) Eesti kunsti suurkujud ja teosed. Erinevate kultuuride kunstiajaloo tuntumate teoste näiteid.
- 6) Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.
- 7) Kunst peegeldamas ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut.

8) Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö.

Õppetegevus:

- 1) Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd.
- 2) Ideest ja eesmärgist lähtuvalt loovtööde materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine. Töö teostamine ja esitlemine.
- 3) Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni.
- 4) Muuseumide, näituste ja kunstisündmuste külastamine ja arutelud, ainealase terminoloogia kasutamine.
- 5) Infootsing erinevatest teabeallikatest. Uurimuste ja visualiseeritud esitluste koostamine ja kujundamine

IX klass

Õpitulemused:

- 1) tunnetab ja arendab teadlikult oma kunstialaseid võimeid; loovülesannetes leiab erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostusvõimalusi, esitleb tulemusi ning põhjendab valikuid;
- 2) kasutab ideest lähtudes sihipäraselt mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid; kasutab kunsti õppides ning loovas praktikas tehnoloogiavahendeid; 3) võrdleb eri ajastute kunsti näiteid, kirjeldades ning mõtestades sõnumite, väljendusvahendite ja hinnangute muutumist kultuuriajaloo vältel;
- 4) mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ja parem lahendus
- 5) kasutab visuaalse kommunikatsiooni vahendeid, arutleb pildikeele kultuuriliste märkide üle;
- 6) teadvustab kunsti rolli ühiskonnas. Seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 7) mõistab, et nüüdiskunst väljendub paljudes erinevates meediumites ja kõnetab vaatajat laias teemade ringis.

Õppesisu:

- 1) Kunstiteosed ja stiilid, lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina. 2) Kompositsioon, sõnum ja kontekst. Kunstiteosed ja stiilid XX-l sajandil, lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.
- 3) Sümbol, allegooria ja tsitaat kui sõnumikandjad.
- 4) Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine jne.
- 5) Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).
- 6) Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted, disain kui probleemilahendus. Arhitektuur ja disain Eestis ning rahvusvahelised suundumused.
- 7) Erinevate ajastute kultuuride kunstiajaloo võrdlus ja analüüs, tuntumate teoste näiteid. 8) Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.
- 9) Kunst peegeldamas ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut.

Õppetegevus:

- 1) Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd.
- 2) Ideest ja eesmärgist lähtuvalt loovtööde materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine.
- 3) Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni.
- 4) Muuseumide, näituste ja kunstisündmuste külastamine ja arutelud, ainealase terminoloogia kasutamine.
- 5) Infootsing erinevatest teabeallikatest. Uurimuste ja visualiseeritud esitluste koostamine ja kujundamine

